

Testamentul arhieresc al Sf. Calinic de la Cernica

[...]”Acum mai este tot datoria noastră a cunoaște care sunt acele rele care aduc osândă veșnică, ca să învățăm pe oameni a se feri de dânsle. Ele sunt multe și de multe feluri, însă noi ne mărginim la una în care de va cădea omul toate celelalte rele le va urma fără mustrare de conștiință. Toată hula împotriva persoanei Fiului Omului se va ierta, numai hula împotriva Duhului Sfânt nu se va ierta în veci, a zis Însuși Mântuitorul Hristos. Așadar, cel mai mare păcat este defăimarea învățăturilor cuprinse în Testamentul Vechi și Nou, care ne învață cunoștința de Dumnezeu și virtutea, căci insuflate de Duhul Sfânt sunt. Defăimarea învățăturilor Domnului nostru Iisus Hristos scrise de cei patru evangheliști.

Defăimarea scrierilor și învățăturilor Sfinților Apostoli. Disprețul către cele șapte sfinte taine rânduite de Însuși Mântuitorul Hristos prin Sfinții Apostoli. Hulirea împotriva orânduielilor bisericești întocmită de Sfinții Părinți în sfintele soboare prin insuflarea Duhului Sfânt, pentru însuși mântuirea sufletelor noastre și pentru fericirea noastră spirituală și pământească. Căci toate ne învață a lucra virtutea, spre a ne apropia de Dumnezeu. Toate câte s-au scris, spre învățătura noastră s-au scris, și toată Scriptura de Duhul Sfânt este insuflată, a zis marele Apostol Pavel. De aceea oricine se împotrivește rânduielilor și învățăturilor Bisericii și moralei creștine, Duhului Sfânt se împotrivește; și cine va huli împotriva Duhului Sfânt în veci nu se va ierta. Și vai! Cât de mâhnit este sufletul meu când văd cât de mulți hulitori sunt astăzi împotriva acestora: ba unii au fală a defăima Biserica, formele și moralul ei, iar pe strămoșii noștri care au făcut sfinte mănăstiri și biserici, în care se săvârșește jertfa Fiului lui Dumnezeu, pentru iertarea păcatelor și mântuirea sufletelor noastre, și le-a înfrumusețat cu felurimi de așezăminte pentru faceri de bine, și le-a înzestrat cu mari venituri, spre slava lui Dumnezeu și le-a sprijinit cu mari jertfe, a nu fi prădate de păgâni, precum și pe mai marii bisericii care au scris cărți morale prin care ne învață virtutea și toată fapta bună, și dintre care unii s-au jertfit pentru credință și pentru patrie, ei îi numesc proști și neînvațați, și ei pentru că se cred procopsiți, defaimă tot, vor să ruineze tot; și prin sofismele lor logice se silesc a amăgi pe cei slabi în credință, ba chiar și pe cei mai aleși, prin amenințări de dispreț.

Fraților preoți! Răceala care se vede asupra credinței, după disprețul ce se vede asupra Bisericii Ortodoxe, asupra rânduielilor și moralei ei, către religie și către persoanele bisericești, putem crede cuvintele marelui Apostol Pavel care zic: „Vor veni vremuri cumplite când învățătura cea sănătoasă nu o vor primi, ci după poftele lor își vor alege învățători. Aceștia vor fi – a zis marele Apostol – clevetitori de religie, fără conștiința despre faptele lor, iubitori de sine, trufași, nemulțumitori, vânzători, iubitori de argint, neînfrânați, de părinți neascultători, care pururi se învață dar la cunoștința adevărului nu vor veni”. Dintre care unii sunt chiar învățători de morală și de religie, având numai chipul bune credințe, iar puterea ei tăgăduind. Aceștia nu vor a fi un Dumnezeu creator al tuturor văzute și nevăzute, vor a le crede toate făcute de sineși. Nu vor a fi providență ci toate a se cârmui la întâmplare; în timp ce universul cu toată regulata lui frumusețe și statornicie precum și natura întreagă dovedesc pe un atotputernic creator și chivernisitor, care este Dumnezeu. Aceștia nu vor să fie de nici o credință, să nu aibă nici o religie, ci voiesc ca fiecare din ei să aibă credința sa, religia sa; pentru că le place libertatea naturii, a trăi dobitocește în toată desfrânarea. Nu le place nici un guvern, nici o religie, nici o regulă,

pentru că nu vor să fie supuși, nu vor să aibă nici un respect, nici către cei mai mari; pentru că toată stăpânirea de la Dumnezeu este rânduită, nici către cei bătrâni, nici chiar către părinții lor.

Fiilor! Dumnezeu voiește [ca] toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină: „N-am veni să chem pe cei drepți ci pe cei păcătoși la pocăință, că mare bucurie se face în cer pentru un păcătos ce se pocăiește” a zis Însuși Mântuitorul Hristos, care S-a pogorât din cer pe pământ ca să întoarcă pe cei rătăciți la cunoștința adevărului; și cine a întors suflet de la rătăcire, a acoperit mulțime de păcate. Și datoria noastră este ca acestor atești să le arătăm că au rătăcit, s-au abătut de la cunoștința adevărului, și să-i facem a înțelege că nu poate fi de sine-și nimic, toate urmează a avea un început, un autor, și acest mare creator este atotputernicul Dumnezeu, a căruia ființă este veșnică, definiția spirituală, nematerială, destinația de a guverna universul și peste ființele create de Dânsul spre slava Lui și toate sunt supuse Lui. Așadar toată ființa are început, are definiția sa, destinația sa, urmându-și curgerea sa regulată, precum providența a rânduit-o. Prin urmare și omul ca ființă îndumnezeită, spre a se susține în vrednicia sa, a trebuit să aibă o religie; însă toată religia, tot cultul trebuie să aibă misterele sale, morala sa, formele sale, așezămintele și regulile sale, și pe care tot omul este dator a le crede, a le primi cu conștiință și a le privi și a se purta către dânsul cu respect; și dacă nu pentru știința sa, cel puțin întâi că toate sunt insuflate de Duhul Sfânt și în al doilea rând pentru binele obștesc după învățătura marelui Apostol Pavel. Iar dacă stau foarte împietriți în rătăcirile lor socoteli, datori suntem să ne ferim de dâșii noi și toată turma: „Păziți-vă de învățării mincinoși care vin la voi îmbrăcați în chipul bunei credințe, iar înăuntru sunt lupi răpitori. Nu dați cele sfinte câinilor nici aruncați mărgăritarele voastre înaintea porcilor ca nu cumva să le calce în picioare și întorcându-se să vă rupă și pe voi” – a zis Însuși Mântuitorul Hristos. De omul stricat la credință după o sfătuire și două de nu înțelege, ne învață marele apostol, să fugim; că cuvântul lor, suflarea lor, cangrenă este care molipsește chiar aerul. Că omul cel rău, din comoara inimii sale, cele rele scoate, și nu poate pomul putred să facă poame bune. O! Cât de înfricoșătoare va fi ziua aceia când se va zice: „Duceți-vă de la mine cei ce ați lucrat fărădelegea”. Că nu numai pentru faptă ci și pentru tot cuvântul hulitor, avem să dăm seama la ziua judecății, a spus Însuși Mântuitorul Hristos. Fericiți dar cei ce vor asculta cuvântul lui Dumnezeu, propovăduit de bărbații virtuoși prin insuflarea Duhul Sfânt, și-l vor păzi pe dânsul. [...]

Duhovniceștilor fii și frați preoți! A învăța pe oameni să se iubească între dâșii, să-și iubească patria, să jertfească orice interes pentru fericirea ei viitoare, care este pentru voi și pentru copii voștri, este datoria noastră, sau mai bine să zic a voastră. A voastră zic, pentru că trăiți în popor, voi sunteți sufletul societății, voi primiți pe om din pânțele maicii sale și călătoriți împreună pe calea acestei vieți spinoase până îl duceți în sânul pământului care este maica noastră a tuturor. Voi dar, o cunoașteți mai bine ce o apasă, ce duh rău o ispitește pe națiune. Mântuirea ei într-adevăr atârnă de la dânsa, dar atârnă și de voi, pentru că voi sunteți datori a-i arăta pe lupii care prin vicleșug vor să o sfâșie la credință și s-o împrăștie. Pentru că voi sunteți păstori, iar ei oile. Slujiți-le voi de exemplu pentru credința în Dumnezeu și pentru toată fapta bună; și toți se vor face mucenici, cel puțin toți virtuoși. Păziți voi cu respect așezămintele Bisericii se vor face buni creștini. Slujiți-le voi exemplu pentru dragostea pentru dragostea către aproapele prin faceri de bine și-și vor aduce averile la picioarele voastre ca să le împărțiți la săraci. Slujiți-le de exemplu pentru iubirea de dreptate, și toți vor zice ca vameșul: „de am luat ceva pe nedrept întorc împătrit”. Slujiți-le de exemplu pentru patriotism, și toți vor lăsa averile, soțiile și copii și vă vor urma; se vor face eroi, vor înfrunta moartea ca niște zei: „Păstorul cel bun care-și pune sufletul său pentru oile sale, el merge înaintea lor, și oile merg după dânsul, la glasul lui toată turma urmează; iar

năimitul care păstorește numai pentru interes, când vede lupul venind fuge că năimit este și nu-i este lui grijă de oi”. [...]

Duhovniceștii mei fiii! În tot timpul ca arhipăstor al vostru n-am încetat a-mi aduce aminte de datoriile mele și a vă da sfătuirile mele. Iată și acum prin această epistolă vă aduc aminte ca să vă îndeletniciți fără oboseală cu citirea dumnezeieștilor cărți spre a vă îmbogăți mintea, că chemarea voastră este înaltă, este sfântă, mai repet o dată, este a întoarce pe frații voștri de la rătăcire la cunoștința adevărului. A le insufla respect pentru tainele și învățăturile religiei ortodoxe, și către cei mai mari. A-i învăța să fie supuși la legi, a fi liniștiți, fii ai păcii și deprinderea la toată fapta bună cu însuși exemplul vostru. Datoria voastră este a o apăra de lupii ce vor a o sfâșia de la credință, a o compune, a o demoraliza și a o umple de vicii prin desfrânare și lux. [...]”